

Готько Ю. Ю.

Науковий керівник: Кнейслер О. В., д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Ми є свідками того, що Україна поринула у процес глобалізації, який, у свою чергу, породжує глобальні фінансові ризики. Управління фінансовими ризиками представляє економічну цінність у діяльності будь-якої фірми, організації чи суб'єкта господарювання. Цікавим і відносно новим стало дослідження низки ризиків, які виникають в страхових компаніях.

Внаслідок зростання фінансових ризиків у діяльності страховиків питання визначення їх сутності та систематизації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та вибору методів управління набувають не тільки особливої актуальності, а й стають важливою науковою та практичною проблемою.

Страхування – це у великій мірі статистика в чистому вигляді. Інтернаціоналізація фінансових ринків поставила страховиків у жорстку конкурентну боротьбу з іноземними фірмами, що, в свою чергу, вплинуло на виникнення нових та ще невивчених ризиків. Основою організації управління фінансовими ризиками страхових компаній є їх ідентифікація та аналіз, які доцільно проводити в розрізі видів діяльності.

Розділяють такі фінансові ризики діяльності страхових компаній: операційний, інвестиційний та ризики фінансування. Операційний ризик, у свою чергу, розділяють на страхові ризики та ризики перестрахування. Дана класифікація не є чітко визначеною і в різній літературі зустрічаються доповнення.

Операційний ризик включає в себе групу ризиків, що виникають в процесі поточної діяльності, зокрема, це ризик прямих або непрямих втрат, викликаних помилками або недосконалістю процесів, систем в організації, помилками або недостатньою кваліфікацією персоналу організації або несприятливих зовнішніх подій нефінансової природи (наприклад, шахрайство або стихійне лихо). До них входить і юридичний ризик (тобто ризик, який виникає через недотримання вимог законодавства, договорів, прийнятої практики, а також через можливість двозначного тлумачення законів та правил), але не входить стратегічний та репутаційний ризики. Особлива увага приділена шахрайству, адже щороку на нього перипадає 10-15% страхових виплат. Особливо поширилося це явище в автострахуванні.

Інвестиційний ризик – це ймовірність виникнення непередбачених фінансових витрат (зниження або повна втрата прибутку, витрати капіталу тощо) в ситуації невизначеності інвестиційної діяльності. На даний момент

інвестиційна діяльність страхових компаній обмежена факторами економіки, відповідно і сфери інвестування обмежуються, так як існує велика імовірність ризику інвестиційної діяльності. За даними інформаційних інтернет-порталів, 43,8% всіх інвестицій страховиків знаходяться на депозитних вкладах в банках, що порівняно з аналогічним періодом більше на 3,3%, а все менше страховики інвестують в акції (зменшення на 11%). Загальний обсяг інвестицій на перше півріччя 2016 року склав 19036,8 млн. грн., що значно більше, ніж минулого періоду першого півріччя 2015 року – 16246,5 млн. грн.

Для регулювання фінансових ризиків потрібно врахувати їх поділ за сферою виникнення на внутрішні та зовнішні. Основні зовнішні ризики охоплюють інфляційний, податковий, процентний, депозитний, фондовий, кредитний ризики. Серед внутрішніх ризиків доцільно виділити ризики, пов'язані з платоспроможністю, фінансовою стійкістю, прибутковістю, діловою активністю та ризик банкрутства. В зв'язку з досить нестабільним страховим ринком в Україні та і взагалі нестабільною економікою країни, в останні роки спостерігається значне збільшення резервів страховиків для забезпечення їх платоспроможності. Страхові резерви станом на 30.06.2016 р. зросли на 17,2% у порівнянні з аналогічною датою 2015 року, при цьому технічні резерви – на 16,1%, а резерви зі страхування життя – на 18,9%. Порівняно з аналогічним періодом 2015 року зменшилися такі показники, як: загальні активи страховиків на 8836,6 млн. грн. (13,9%); активи, визначені статтею 31 Закону України “Про страхування” для представлення коштів страхових резервів – 3718,7 млн. грн. (9,9%); обсяг сплачених статутних капіталів – 2008,8 млн. грн. (13,8%).

Отже, можна чітко сказати, що страховий ринок України є досить нестабільним на даний час, і без умілого управління фінансовими ризиками страхові компанії не те що розвиватися, а працювати на ринку України будуть неефективно. Значна конкуренція, у розмірі 298 страхових компаній (на період першого півріччя 2016 року), нестабільність економіки, великий ризик інфляції, недосконале законодавство, шахрайство, слабкий захист і високий ризик інвестицій, все це ставить страхові компанії і весь страховий ринок в непросте ризикове становище функціонування, що потребує певних заходів вирішення проблем.